

STUDIEKVALITETSRAPPORT 2009 FOR ØKONOMISK INSTITUTT

1. Inntakskvalitet

Programmer med opptak gjennom Samordna opptak

Inntakskvaliteten, målt ved poenggrenser, har vært relativt stabil de senere årene for bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi og det femårige masterprogrammet i samfunnsøkonomisk analyse. Poengtallene for 2009 er ikke direkte sammenliknbare med de tidligere årene på grunn av nye poengregler¹.

For bachelorprogrammet var poenggrensen for søkere i kvote for førstegangsvitnemål 45,1, mens poenggrensen i ordinær kvote var på 56 i 2009. Poenggrensene i 2008 var 48,5 i primærvitnemålskvoten (bare skolepoeng) og 53,2 i ordinær kvote (med tilleggspoeng).

For det femårige masterprogrammet var poenggrensen for søkere i kvote for førstegangsvitnemål 50,1, mens poenggrensen i ordinær kvote var på 53,8 i 2009. Poenggrensene i 2008 var 54,3 i primærvitnemålskvoten og 55,7 i ordinær kvote.

Sammenligner man poenggrensene mellom de to programmene, så har poenggrensene i begge kvotene vært høyere for det femårige masterprogrammet tidligere år, men i 2009 var poenggrensen i ordinær kvote høyere for bachelorprogrammet. Poenggrensen i kvoten for førstegangsvitnemål var derimot høyere for det femårige masterprogrammet i 2009. Poenggrensen for bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi i ordinær kvote i 2009 var blant de høyeste poengrensene for bachelorprogrammer ved UiO, og det er overraskende at vi fikk en økning fra 2008 når vi vet at maksimal poengsum i ordinær kvote er redusert med 7 poeng.

Vårt inntrykk er at søkere som har utdanning fra tidligere, søker seg til bachelorprogrammet framfor det femårige masterprogrammet, siden det er enklere å innpasse annen tidligere utdanning i bachelorprogrammet, og dermed får programmet flere søkere og høyere poenggrense i ordinær kvote. Vi opplever for eksempel at vi har en god del søkere til bachelorprogrammet som har fullført en sivilingeniørgrad fra NTNU eller bachelorgrad fra BI, og som da har utdanningspoeng og mye alderspoeng. Dette er søkere som kun sikter på å ta ett år av det treårige programmet, og i flere tilfelle tar de studiet på deltid ved siden av jobb.

Det er mulig at endringene i beregningen av skolepoeng, ved bortfall av fordypningspoeng og reduksjon i realfagspoengene, har hatt større betydning for poenggrensene til det femårige masterprogrammet, siden programmet tradisjonelt har rekruttert flere studenter som har fordypning i matematikk fra videregående enn bachelorprogrammet. Innføringen av tilleggskrav i matematikk på det femårige programmet ved opptaket i 2009 kan også ha ført til at noen studenter som ville ha søkt til det femårige programmet, har søkt seg til bachelorprogrammet på grunn av manglende bakgrunn i matematikk fra videregående.

Bachelorprogrammet fikk en økning med 15 studieplasser fra 2009, men opptaket (overbookingen) tok ikke høyde for denne økningen, og vi fikk dermed like mange

¹ Samordna opptak bruker også ulike definisjoner på de ulike kvotene sammenlignet med tidligere år.

programstudenter som tidligere. Dersom man hadde gitt tilbud til flere søkere, og dermed fått fylt opp plassene, ville poenggrensene vært noe lavere på bachelorprogrammet.

Begge programmene fikk en økning i førsteprioritetssøkere i 2009. Til bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi var det 338 førsteprioritetssøkere til 125 plasser, dvs. 2,7 førsteprioritetssøkere per studieplass. Det er en økning med 26 % fra året før. For det femårige programmet var det 176 førsteprioritetssøkere til 55 plasser, dvs. 3,2 førsteprioritetssøkere per studieplass. Det er en økning med 13 % fra året før.

Stort sett alle samfunnsøkonomiprogrammer i Norge med opptak gjennom Samordna opptak fikk en økning i søkertallene i 2009. Den økte interessen for samfunnsøkonomiprogrammene kan nok forklares med den store medieoppmerksomheten som faget fikk gjennom omtalen av finanskrisen. Oppslutningen om forelesningen vi hadde på Åpen dag i 2009 om "Finanskrise og internasjonal økonomi" var meget god. Samtidig hadde vi en satsing på skolebesøk som forhåpentligvis slo positivt ut på søkertallene.

Siden vi nå deltar i fakultetets skolebesøksordning har vi satset mindre på instituttets mottak av skoleklasser, og det blir spennende å se om dette påvirker rekrutteringen neste år. Vi er også spent på om rekrutteringen neste år vil bli påvirket av feilene i UiOs studiekatalog 2010/2011. For bachelorprogrammet oppgis det at det er spesielle opptakskrav utover generell studiekompetanse, men dette stemmer ikke. Det oppgis også at det femårige masterprogrammet er på 3 år/180 studiepoeng. Selv om det er blitt lagt til et klistremerke med opplysning om feilene i katalogen, har vi fått tilbakemeldinger på det er misforståelser knyttet til opptakskravene til bachelorprogrammet blant søkere og rådgivere i den videregående skole.

Inntakskvalitet bør også være et spørsmål om programmet får de studentene det ønsker seg, for eksempel målt ved om studentene har gjort et bevisst valg om å studere samfunnsøkonomi. For å avdekke dette på en best mulig måte, kreves det både en kvantitativ og kvalitativ undersøkelse av studentene. Det er ikke foretatt en slik kvalitativ undersøkelse. Når det gjelder kvantitative mål, kan antall frafall det første året på programmene være en mulig indikator. Frafallet det første året på det femårige masterprogrammet ligger godt under gjennomsnittet, mens frafallet i bachelorprogrammet ligger litt over gjennomsnittet for fakultetet. Dette kan antyde at spesielt masterprogrammet treffer bedre når det gjelder ønskede studenter, mens bachelorprogrammet ikke treffer like godt som masterprogrammet, men omtrent likt som de andre programmene.

Frafallet må imidlertid tolkes varsomt, og det kan være ulike grunner til at studentene velger å hoppe av studiet. Noen velger for eksempel å skifte fra bachelor til det femårige programmet, og dette tyder på at de ønsker å spesialisere seg dypere i økonomi (og dermed har fått økt interesse for faget). Vi vet også at mange søker seg til programmet for å få studierett til å ta ett eller flere emner som inngår i programmet, og ikke planlegger å ta hele programmet. Når søkere får beskjed om at det kan være vanskelig å få plass på obligatoriske emner som enkeltemnestudent, og at enkelte emner er forbeholdt programstudenter, så vil dette føre til at flere som ønsker å ta enkeltemner søker seg til hele programmet.

De toårige masterprogrammene

Opptaksrammen for de toårige programmene Master in Environmental and Development Economics og Master in Economics er til sammen 85 studenter per studieår. Fra og med høsten 2010 anbefaler vi at søkere med utenlandsk utdanning legger ved en GRE-test. Vi håper på den måten å få et bedre sammenlikningsgrunnlag for denne gruppen.

Master in Environmental and Development Economics (EDEC)

Studentene på dette programmet har i stor grad bestått av kvote- og selvfinansierende studenter. I 2003 åpnet programmet også for den nordiske søkermassen. Ennå er det primært ikke-nordiske studenter som utgjør studentgruppen. Dette er et punkt som setter sitt preg på poenggrense ved opptak: Det er i stor grad individuelle vurderinger av søkere med utenlandsk utdanning. Vi har i de siste årene fått tildelt 6 kvotesøkere, og med disse søker vi å oppfylle de internasjonale avtalene vi har med Mekelle University (Etiopia), Fudan University (Kina) og St. Petersburg State University (Russland). Sett i gruppen av nordiske søkere, har inntakskvaliteten vært relativt stabil i de senere årene med en poenggrense på et C-snitt.

Antall søkere til EDEC var 99 kvotesøkere, 65 internasjonale søkere, 160 nordiske søkere, totalt 324 søkere. Tilbud ble gitt til 15 internasjonale, 6 kvotestudenter og 20 nordiske (totalt 41). Ja-svar kom fra 10 internasjonale søkere, 6 kvote, 12 nordiske, totalt 28. Det faktiske antallet som møtte var 6 kvote, 9 internasjonale, 9 nordiske, totalt 24.

Evalueringer av EDEC-programmet viser at det er et interessant nisjeprodukt som tiltrekker seg mange utenlandske studenter som i snitt har hatt en høyere overgang til doktorgradsstudiet enn de to andre masterprogrammene.

Master in Economics (ECON)

Det siste kullet med opptak til vårsemesteret startet våren 2009. Det var 41 søkere, 23 av disse var kvalifisert og ble tilbudt plass. 20 studenter møtte til studiestart. Opptaksgrensen ble satt til 62,67 som tilsvarer et C-snitt.

Opptaket som ble gjort høsten 2009 tok sikte på å fylle kvoten for hele studieåret 2009/2010. ECON og EDEC har til sammen 85 plasser. Høsten 2009 var det 262 søkere til ECON-programmet hvor 86 ble vurdert som kvalifiserte og 68 gitt tilbud, av disse møtte 47. Opptaksgrensen ble satt til 62,78 som tilsvarer et C-snitt.

Erfaringen med opptak en gang pr. år er så langt positiv. Det ser ut som om vi har klart å sikre opptakskvaliteten slik at godt kvalifiserte studenter fikk opptak.

2. Rammekvalitet

UiO har i 2009 fått et nytt varslingssystem for studenter (og ansatte). For håndtering av varsling, se: http://www.uio.no/om_uio/varsling/handtering.html. Informasjon om dette er lagt ut på alle våre programmers nettsider, både kontaktinformasjon til kontaktpersonen ved instituttet og informasjon om selve varslingen. Denne informasjonen er lett synlig. Så langt i år har vi ikke mottatt noen klager.

Fra sentralt hold på UiO savner vi en engelskspråklig varslingsside. Vi har to engelskspråklige masterprogram, og for å få informasjon ut på disse sidene er vi avhengig av at informasjonen også gis på engelsk.

Læringsmiljø, kull- og programtilhørighet

På bakgrunn av resultatene fra frafallsundersøkelsen (jfr. viktighet av sosialt nettverk og følelse av tilhørighet) og tidligere nettundersøkelser blant studentene, er det viktig å følge opp forhold som knytter seg til både faglig og sosial tilhørighet.

For førsteårsstudentene på bachelorprogrammet og det femårige masterprogrammet har vi de senere årene lagt større vekt på oppstartsuka, ved faglige foredrag og sosiale arrangementer. I 2009 gjorde vi noen små endringer i oppstartsuka ved at instituttet ble mer synlig i mottakelsen av de nye studentene, og vi ga introduksjonsforelesninger i førstesemesteremnene.

Økonomisk institutt har arrangert årlige seminarer om høsten for førsteårsstudentene på det femårige masterprogrammet. Dette har vært både et faglig og sosialt opplegg, og tilbakemelding fra studentene viser at de er veldig fornøyde med opplegget, og at det har bidratt til det sosiale samholdet dem i mellom. Fra høsten 2009 var dette tilbudet også gjeldene for de nye bachelorstudentene. Opplegget fikk svært god tilbakemelding fra deltakerne, men oppslutningen om arrangementet var lavere enn forventet. Til neste år vil vi markedsføre opplegget tidligere og bedre enn det vi gjorde i 2009, slik at vi får bedre oppslutning.

I 2009 arrangerte vi Schweigaard-forelesning med Kåre Willoch. Studentforeningene ved instituttet bidro med et sosialt arrangement for de nye bachelor- og masterstudentene. Fagutvalget arrangerer også årlig en aktualitetsuke rundt ett økonomirelatert tema med blant annet foredrag og debatter. I 2009 var temaet Økonomisk kriminalitet. Vi har stor tro på at slike faglige og sosiale innslag vil øke interessen for faget og motivasjonen blant studentene.

Master in Environmental and Development Economics (EDEC) består av mange utenlandske studenter. Vi har derfor lagt vekt på en rekke tiltak som skal styrke kullfølelse og programtilhørighet for disse studentene:

- Informasjonsmøte: Første semester arrangeres et informasjonsmøte hvor studentene blir gitt innblikk i studenthverdagen, samt rettigheter og plikter. Avslutningsvis er det sosial mingling hvor det også serveres mat og drikke, hvor både fagutvalget, festforeningen Fredrik og representanter fra de vitenskapelige ansatte/administrasjonen deltar.
- En aften med mat (cooking party): Hvert høstsemester arrangeres en kveld for studenter på EDEC-programmet, hvor hver tar med seg en rett (gjerne fra sitt hjemland). Instituttet står for drikke og snacks. I tillegg til studentene og administrasjonen, er også de vitenskapelige invitert.
- Arrangementer via Fagutvalget: Fagutvalget arrangerer blant annet "Internasjonal lunsj" fra tid til annen, hvor alle programstudenter på Økonomisk institutt er invitert.
- Noen studenter har tatt initiativ til en EDEC-gruppe som møtes for faglige diskusjoner etc. Instituttet støtter dette tiltaket ved å sponse kaffe/kjeks ved disse møtene.

Instituttet har bidratt med økte ressurser til studentenes fagutvalg, slik at deres tilbud til studentene på samfunnsøkonomiprogrammene har økt. Fagutvalget og studentforeningen Frederik gjør en viktig jobb som mange av studentene setter stor pris på. For å øke informasjonen om deres arrangementer videresender instituttet slik informasjon på e-post til samtlige studenter. Fagutvalget og Frederik er også representert ved informasjonsmøtene for de nye studentene, slik at de nye studentene tidlig får kjennskap til deres arrangementer. Programmene som rekrutterer nye studenter, er med i den sentrale fadderordningen. Vårt inntrykk er at det er økende oppslutning om fadderordningen blant studentene våre. Studenter som har deltatt i fadderordningen peker at deltakelsen har vært viktig for å komme inn i det sosiale miljøet.

3. Programkvalitet

Læringsmål

I 2006 ble informasjonen om læringsmålene for programmet forbedret, slik at studentene er mer bevisste på hva slags kunnskaper og ferdigheter de får etter at de har fullført programmet. Målformuleringene skal gjennomgås på nytt i nær framtid.

Et av ferdighetsmålene har vært å gi studentene en formidlingskompetanse i løpet av studiet. Innføringen av ECON3010 – Anvendt økonomisk analyse i bachelorprogrammet og det femårige masterprogrammet vil føre til at det blir mer samsvar mellom læringsmålet som går på formidlingskompetanse og innholdet i studieprogrammene. Studentene har tidligere fått for lite trening i presentasjoner. ECON3010 har til hensikt å gi studentene trening i dette. I 2010 vil vi også vurdere innføring av seminar med presentasjon av masteroppgave for studenter i siste semester av masterstudiet, eventuelt som et alternativ til muntlig eksamen.

Endringer i studietilbudet

Innføring av nytt obligatorisk emne og utvidelse av fordypningen i bachelorprogrammet

Høsten 2009 ble det vedtatt at ECON3010 – Anvendt økonomisk analyse skal bli obligatorisk i bachelorprogrammet og det femårige masterprogrammet for de som får opptak på programmene fra og med høsten 2010. Formålet med å innføre ECON3010 er å styrke studentenes trening i å anvende økonomisk analyse og metode og gi mer trening i skriftlig og muntlig framstilling. Gjennom oppgaver vil studentene bli trent opp i å bruke teori og metode på en aktiv og relevant måte som vil likne på de oppgavene de senere vil kunne møte i arbeidslivet. Kandidatundersøkelsen 2008, og andre evalueringer som er foretatt, viser at studenter og ferdige kandidater har etterlyst muligheter for å tilegne seg slike ferdigheter i løpet av studieprogrammet.

På bachelorprogrammet skal ECON3010 tas i 6. semester som en avslutning av programmet, og det skal erstatte et fritt emne, slik at den obligatoriske gruppen i samfunnsøkonomi økes fra 90 til 100 studiepoeng, og de frie emnene reduseres til 20 studiepoeng.

For det femårige programmet innebærer endringen at ECON3010 erstatter et valgfritt emne i samfunnsøkonomi og at rekkefølgen på noen av de obligatoriske programmene endres. ECON3010 tas i programmets 4. semester og for at progresjonen mellom samfunnsøkonomiemnene skal være fornuftig, og for å ivareta hensynet til at Examen Facultatum bør komme tidlig i studiet, har Examen Facultatum blitt flyttet fra 4. til 1. semester, mens Examen Philosophicum er flyttet fra 1. til 6. semester.

Omlagging av metodeundervisning i statistikk og økonometri

Programrådet vedtok høsten 2009 en omlagging ECON2130 – Statistikk 1 med sikte på å styrke innslaget av regresjon/elementær økonometri. Dette vil også være en fordel for kandidater som går ut i arbeidslivet etter fullført bachelorgrad.

40-gruppe i økonomisk analyse

Høsten 2009 ble det vedtatt å opprette en 40-gruppe i økonomisk analyse. Dette vil øke valgmulighetene til studentene og gjøre det mulig for dem som ønsker det med større fordypning i samfunnsøkonomi i løpet av bachelorprogrammet og dermed også større fordypning i løpet av et studium som omfatter både bachelor- og toårig masterstudium.

Dette kan bidra til at færre studenter søker seg fra bachelorprogrammet til det femårige masterprogrammet, og dermed redusere frafallet på bachelorprogrammet. Fordypningen vil også

klart styrke kompetansen til dem som ønsker å gå ut i arbeidslivet for å gjøre samfunnsøkonomisk arbeid med en bachelorgrad.

Regler for ECON-emner som må avlegges i riktig rekkefølge

Programrådet ved Økonomisk institutt vedtok i 2005 en sperre mot å avlegge eksamen i forkunnskapsemnet om igjen etter at påbygningsemnet er avlagt. Bakgrunnen for dette vedtaket var at vi allerede da så tendensene til at kandidater gikk tilbake og tok eksamen på lavere nivå om igjen etter at påbyggingsemner og videregående emner i samme emneområde var bestått. Dels har bachelorstudenter avlagt på nytt eksamen i grunnemner i sitt tredje år for å styrke muligheten for å komme inn på masterprogram, og dels har studenter på det femårige masterprogrammet tatt opp igjen eksamen i grunnemner på høyere trinn for å forbedre karakterene sine. Dette skaper problemer for dem som er genuine første- eller andreårsstudenter.

Grunnen til at det fremdeles er kandidater som går tilbake og avlegger innføringsemner langt oppe i masterprogrammet er at de tekniske løsningene i Felles Studentsystem (FS) hittil ikke har klart å behandle slike ”omvendte” forkunnskapskrav. Nå som de tekniske løsningene i FS er på plass, og med bakgrunn i Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo, § 5.6, 4. ledd vedtok programrådet høsten 2009 å effektivere vedtaket fra 2005. Ordningen trer i kraft slik at sperrene legges inn i systemet fra og med høstsemesteret 2010².

Opptak til Master in Economics én gang i året

Det toårige programmet Master in Economics har tidligere hatt opptak to ganger i året. Fra og med studieåret 2009/2010 er det innført opptak én gang i året. Etter å ha utført opptaket høsten 2009, med sikte på hele studieåret, er erfaringen svært positiv. Det opplevdes som lettere å sikre at kvalifiserte søkere fikk tilbud om opptak. Det ble også lettere å overbooke for å sikre at vi fyller opptakskvoten best mulig.

GRE

Vi oppfordrer nå utenlandske søkere til å ta GRE-testen som del av opptakskriteriene til de toårige masterprogrammene og doktorgradsprogrammet fra 2010, og det vil etter hvert vurderes om GRE skal gjøres obligatorisk for utenlandske søkere til masterprogrammene.

Nytt obligatorisk makroemne på master

Revideringen av emneporteføljen i makroøkonomi ble fullført høstsemesteret 2009. Dette resulterer i en omlegging av undervisningen i makroøkonomi på master- og PhD-nivå. Revideringen tar sikte på å systematisere undervisningen studentene får i makroøkonomi. For det toårige Master in Economics og det femårige masterprogrammet blir emnet ECON4300 Macroeconomic theory obligatorisk fra og med høsten 2010. Endringen medfører at makroemnene ECON4410 og ECON4310, som har inngått i disse programmene blir nedlagt, men det blir gitt eksamen i disse emnene høsten 2010 som en overgangsordning.

Internasjonalisering

Instituttet har ikke inngått nye utvekslingsavtaler i 2009, men har satset på en tettere kontakt med de avtalepartnerne vi allerede har. Instituttet har 11 avtaler, 9 Erasmus-avtaler og 2 bilaterale avtaler. Det var 21 programstudenter som reiste på utveksling på instituttets avtaler og 10 som reiste på andre avtaler. Det samlede antall utreisende studenter er på samme nivå som året før, men vi opplevde en svak nedgang i antall studenter som reiser ut på våre avtaler.

² Det er fem emner som tilbys høsten 2010 som har fått unntak fra bestemmelsene, slik at sperrene innføres høsten 2011 for disse emnene. Studenter som er på utveksling eller har permisjon i 2010 kan gis mulighet til å ta bestemte emner som inngår i ordningen i 2011.

I løpet av 2009 var det 25 innreisende studenter fra våre avtaleuniversiteter. Dette er en stor økning i forhold til 2008. Vi har sett en gradvis økning av innreisende studenter i løpet av de to siste årene og det er gledelig at studentene kommer fra alle universiteter vi sender våre studenter. I følge tilbakemeldinger vi har fått fra Ludwig Maximilian Universität i Tyskland er UiO på 2. plass på deres liste over steder økonomistudenter ønsker å reise på utveksling. Vi mener at dette kan ha en sammenheng med at instituttet tilbyr et bredt tilbud av emner på engelsk. Når det gjelder rekruttering av egne studenter til utveksling kan det være en ide å jobbe bedre med informasjonsarbeidet i forkant og bevisstgjøre studentene om den unike muligheten de har til å reise på utveksling mens de studerer ved UiO.

Det er lagt vekt på at både bachelor- og masterstudenter skal ha mulighet til å reise ut minst ett semester i løpet av studiene. De fleste avtalene inneholder plasser for både lavere- og høyeregradsstudenter.

Studietilbudet ved instituttet er godt tilrettelagt for internasjonalisering. Vi tilbyr to engelskspråklige masterprogram og alle våre masteremner undervises på engelsk. På programmet Master in Economics er hovedvekten av studentene norske, mens det er hovedvekt av utenlandske studenter på programmet Master in Environmental and Development Economics. 83 % av studentene på dette programmet er fra utlandet.

På bachelornivå tilbyr vi ikke så mange emner på engelsk. De "heisemnene" som vi tilbyr til både bachelor- og masterstudenter, undervises i hovedsak på engelsk. I tillegg tilbys emnet ECON1910 - Poverty and distribution in developing countries på engelsk, slik at innreisende utvekslingsstudenter og ordinære studenter i 2009 hadde mulighet til å ta seks³ av våre bacheloremner på engelsk. Bachelorprogrammet tilbys på norsk, men vi har 11 programstudenter som er registrert med utlendingsopptak. Disse studentene må ta de obligatoriske emnene i norsk for internasjonale studenter før de kan starte på programmet.

4. Undervisningskvalitet

Seminarundervisning

Med tanke på studentenes formidlingsevne og evne til selvstendig arbeid, har mange av seminarlederne gitt studentene selv mer av ansvaret for å løse og presentere seminaroppgavene. Dette vil gi en mer aktiv deltakelse fra studentene, og gi dem trening både i samarbeid og presentasjon. Men fremdeles varierer dette veldig fra emne til emne, og fra seminarleder til seminarleder. Det er også ulikt syn fra studentenes side på hvorvidt de ønsker å gjøre det på denne måten. Noen mener de lærer best ved at seminarleder gjennomgår oppgavene. Kvaliteten kan også bli ulik dersom studentene selv skal fremføre svar på oppgaver, og seminarlederne i ulik grad griper inn og veileder studentene.

Seminarundervisningen kan uansett være et egnet forum for å tilrettelegge for mer studentengasjement og selvstendig oppgaveløsning og diskusjon (kan gjøres ved enkle endringer som ikke koster mye ressursmessig).

På flere av emnene har emneansvarlig i år samlet seminarlederne til et møte i begynnelsen av semesteret hvor generelle spørsmål knyttet til seminarlederrollen tas opp. Dette er et tiltak som instituttet ønsker å videreutvikle i 2010. Vi ønsker også å bedre kontakten mellom

³ ECON3150/ECON4150 ble undervist på norsk våren 2009, men vil f.o.m. våren 2010 tilbys på engelsk.

emneansvarlig, forelesere og seminarleder på de enkelte emner, herunder innføre evalueringsmøte midtveis i semesteret.

Tidligere tildeling av veileder på master

I 2010 vil vi styrke oppfølgingen av studentene ved å legge til rette for at studentene påbegynner arbeidet med masteroppgaven tidlig i studiet. For de toårige masterprogrammene vil det bety oppnevning av veiledere midt i 2. semester og krav om prosjektskisse innen utgangen av 3. semester, mens studenter på det femårige masterprogrammet vil få tilsvarende oppfølging i 8. semester og 9. semester.

”Årets foreleser”

Studentene, representert ved Fagutvalget, har gjennom tiltaket ”Årets foreleser” ønsket å sette fokus på undervisningskvaliteten ved instituttet. Hele året har studentene mulighet til å nominere den de mener fortjener prisen. Begrunnelsen kan være engasjerende forelesninger, godt gjennomtenkt pedagogisk opplegg, eller andre egenskaper studentene setter pris på. Prisen ble delt ut første gangen høsten 2009 til Arne Strøm.

5. Resultatkvalitet

Tabell 1: Gjennomsnittlig studiepoengproduksjonen per programstudent⁴ per semester

	2007	2008	2009
Samfunnsøkonomisk analyse (5 år)	27,9	27,4	28,1
Master in Economics	26,4	26,7	26,1
Master in Environmental and Development Economics	28,1	27,5	28,7
Bachelor	24,6	24,7	26,5

Vi ser i tabell 1 at den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen har vært noenlunde stabil de senere årene og at alle programmene, med unntak av Master in Economics, hadde en økning i 2009 sammenlignet med året før.

Vi ser også at det er forskjeller mellom programmene når det gjelder den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen. Studentene på det femårige masterprogrammet og Master in Environmental and Development Economics har høyere gjennomsnittlig studiepoengproduksjon enn studentene på bachelor- og masterprogrammet i samfunnsøkonomi hvert eneste år. Vi har ikke hatt mulighet til å foreta en grundig vurdering av årsakene, men vi har et inntrykk av at det f.eks. er flere studenter på bachelorprogrammet som ikke har intensjoner om å ta full studiepoengproduksjon hvert semester. Strykprosenten på enkelte av bacheloremnene er også høyere for bachelorstudentene enn det er for studentene på det femårige masterprogrammet på de samme emnene.

Studentene på Environmental and Development Economics har hele tiden hatt høy gjennomsnittlig studiepoengproduksjon, og spesielt høy i det første semesteret. En viktig grunn til dette er kravet om at studentene må bestå alle tre obligatoriske emner i første semester for å kunne fortsette på programmet.

⁴ Tallene tar utgangspunkt i aktive studenter som produserer studiepoeng i et bestemt semester.

Tabell 2: Ferdige kandidater

	2007	2008	2009
Samfunnsøkonomisk analyse (5 år)	23	12	30
Master in Economics	44	47	31
Master in Environmental and Development Economics	18	21	16
Sum master	85	80	77
Bachelor	27	42	54
Sum alle programmer	112	122	131

I 2009 ble det utdannet 77 kandidater med mastergrad ved instituttet, mens 54 studenter fullførte sin bachelorgrad med fordypning i samfunnsøkonomi, jfr. tabell 2. På master ble det uteksaminert noen færre enn de foregående årene. De toårige masterprogrammene hadde færre kandidater enn året før, mens vi fikk en økning i kandidater fra det femårige programmet. Dette har en sammenheng med at vi nå er i ferd med å uteksaminere de første ordinære kullene på det femårige programmet som startet opp i 2003. Kandidater som fullførte programmet før 2008 var studenter med overgangsopptak fra den gamle studieordningen.

På bachelorprogrammet hadde vi en økning i antall ferdige kandidater, noe som i stor grad nok kan forklares ved de nye rutinene for registrering av grader og utstedelse av vitnemål som ble innført våren 2008.

Arbeidslivsrelevans

Vi har de senere årene lagt vekt på at instituttet med jevne mellomrom skal gjennomføre mer systematiske evalueringer av om studietilbudet er tilpasset arbeidsmarkedets behov. For å imøtekomme dette ble det opprettet et Arbeidslivspanel, som er et kontaktpanel mellom instituttet og relevante arbeidsgivere.

Tilbakemeldinger fra Arbeidslivspanelet i 2009 og resultater fra Kandidatundersøkelsen 2008 tyder på at studentene er flinke på analyse, men mindre gode på å omsette analysene til praktisk anvendelse på nye problemstillinger og å gjøre det forståelig for andre. Det anbefales å styrke studentenes formidlingskvalifikasjoner og evne til å anvende økonomisk teori til å drøfte konkrete problemstillinger hentet fra den økonomiske og politiske hverdagen.

Det nye emnet i anvendt økonomisk analyse (ECON3010) kan derfor være et viktig emne både med tanke på videre modning og hva studentene og arbeidsgiverne etterspør. Formålet med emnet er å styrke studentenes trening i å anvende økonomisk analyse og metode og gi mer trening i skriftlig, og kanskje også muntlig, framstilling. Dette vil gi studentene trening i å anvende teorien og drøfte økonomiske problemstillinger på en måte som vil ligne på de arbeidsoppgavene en senere vil kunne møte som ferdig økonom.

Bachelorprogrammet skal tjene det dobbelte formål å legge et godt grunnlag for videre studier på masternivå samtidig som det skal kvalifisere til å gå ut i yrkeslivet. Det pekes ofte på at bachelorgraden i liten grad er tilpasset arbeidslivets krav. Resultatene fra kandidatundersøkelsen i 2008 var relativt oppløftende for våre bachelorkandidater, men antallet var nokså begrenset. Vi tror at innføringen av 40-gruppen i økonomisk analyse, innføringen av ECON3010 og styrking av økonometri innenfor statistikkemnet kan styrke kompetansen til dem som ønsker å gå ut i arbeidslivet for å gjøre samfunnsøkonomisk arbeid med en bachelorgrad. For de av våre bachelorkandidater som sikter seg mot jobber som krever en økonomisk-administrativ bachelorgrad vil nok en større bredde i tilbudet av bedriftsøkonomiske og økonomisk-

administrative emner være ønskelig. I 2009 ble det i større grad mulig ved at studentene kan velge Bedriftsøkonomi 1 og 2 (fra Avdeling for helseledelse og helseøkonomi) som valgfrie emner (ikke bare som en del av en 40-gruppe, som var en begrensning tidligere).

I 2009 ble det laget seks intervjuer med nyutdannede masterkandidater for å synliggjøre programmenes arbeidslivsrelevans og bredden av arbeidsmuligheter i offentlig og privat sektor. Disse er nå publisert på "Veien videre"-sidene til programmene.

Econlink er en aktiv studentforening som har som mål å være et bindeledd mellom studentene på samfunnsøkonomi og næringslivet, hvor de profilerer kunnskaper og ferdigheter hos samfunnsøkonomer for potensielle arbeidsgivere. De arrangerer bedriftspresentasjoner, forskjellige kurs og videreformidler jobbtilbud.

Vi har en også en alumniforening her ved instituttet, som nå er inkludert i diplomutdelingen til uteksaminerte studenter. Her presenterer de seg selv og kommer i direkte kontakt med kandidatene. De får også økonomisk støtte fra instituttet til sine arrangementer.

6. Styringskvalitet

Høsten 2009 startet arbeidet med den periodiske programevalueringen av de fire studieprogrammene ved instituttet. Alle programmene leverte da en egenevaluering til den eksterne evalueringskomiteen. Det er også gjennomført deltagerevalueringer på to av programmene og periodiske emneevalueringer for femten av emnene i 2009. Her benytter vi oss av nettskjema.

Vårt inntrykk er at det opplegg for studentevaluering som benyttes ved programevalueringer og periodisk emneevaluering gir nokså begrenset utbytte. Tre problemer trer fram. Svarprosenten er normalt lav. Det er vanskelig å tolke og trekke konklusjoner av studentenes svar. Det er vanskelig å avgjøre i hvilken grad studentenes vurderinger skal være styrende (Skal et emne gjøres lettere hvis mange studenter sier det er for vanskelig? Skal et emne gjøres mer praktisk dersom studentene sier stoffet er for teoretisk?). For å vurdere kvaliteten må vi også basere oss på de mindre dokumenterbare inntrykk vi får og tilbakemeldinger fra studenter/kandidater og arbeidsgivere dels uformelt og dels gjennom instituttets arbeidslivspanel.

Det er også mye av arbeidet med kvalitetsutvikling som foregår løpende ved instituttet. I 2009 ble det f.eks. opprettet en intern komité som skulle vurdere metodeundervisningen i statistikk/økonometri på bachelorprogrammet og en arbeidsgruppe som skulle utarbeide et nytt obligatorisk masteremne i makroøkonomi.

Vi har vært opptatt av at resultatene fra evalueringene skal være godt synlige for studentene. Vi har opprettet en nettside med program- og emneevalueringer ved instituttet som er lenket opp fra programsidene. Rapporter fra de periodiske emneevalueringene blir lagt ut på emnesidene. Ved informasjon om endringer i studietilbudet prøver vi å forankre endringene i kvalitetsarbeidet ved instituttet, som for eksempel at opprettelsen av ECON3010 er et resultat av både tilbakemeldinger vi har fått fra tidligere studenter gjennom Kandidatundersøkelsen og studentevalueringer og vurderinger som er foretatt av program- og instituttledelsen.

7. Konklusjon og veien videre

I studie kvalitetsrapporten for 2008 fikk den vanskelige budsjettsituasjonen mye oppmerksomhet. Også i 2009 har de begrensede ressursene påvirket studietilbudet ved

instituttet. Instituttet vil i 2010 ta en gjennomgang av studietilbudet og vurdere prioritering av instituttets undervisningsressurser m.h.t. antall emner (herunder ev. nye emner), omfang på seminarundervisning og obligatoriske oppgaver. Utfordringene knyttet til metodedelene av programmene i samfunnsøkonomi vil stå sentralt i dette arbeidet. Det vil gjelde det faglige innholdet i enkeltemner og i studieprogrammene, men også utformingen av læringsmål, og spørsmålet om hva som er relevant pedagogikk til læringsmålene. Bakgrunnen for denne prosessen er ikke misnøye blant programstudentene, men snarere at emnetilbyder har færre lærerkrefter å sette inn i metodekursene, og at metodefeltet innenfor samfunnsøkonomi er i rask utvikling, noe som stiller krav til tilpasning av studieprogrammene.

For bachelorprogrammet er det i 2009 fokusert på tiltak som kan styrke kompetansen til dem som ønsker å gå ut i arbeidslivet for å gjøre samfunnsøkonomisk arbeid med en bachelorgrad. Innføringen av ECON3010 - Anvendt økonomisk analyse og etableringen av 40-gruppe i økonomisk analyse vil forhåpentlig bidra til det. Samtidig vil disse endringene også gi kandidatene som går videre på de toårige masterprogrammene økt formidlingskompetanse og bedre mulighetene for spesialisering på masternivå. Disse endringene har blitt godt mottatt av studentene. I den siste utgaven av studenttidsskriftet Observator (nr. 4. 2009) skriver redaktøren: "Med de nye tilbudene for bachelorstudentene viser instituttet en positiv velvilje til å fornye studiene selv i økonomiske trange tider."

Pedagogikken i ECON3010 er større grad enn ellers på bachelorprogrammet innrettet mot problemløsning og konkretisering av teorirelevans i det perspektivet. Forelesere fra bl.a. Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet har presentert konkrete utredningsoppgaver for studentene, og de har vurdert studentenes skriftlige besvarelser. Tilbakemeldingene fra disse foreleserne har vært meget positive, både når det gjelder tiltaket og når det gjelder studentenes arbeid.

Innenfor masterprogrammene har det i 2009 vært arbeidet spesielt med å utvikle en ny type avanserte emner som skal forberede masterstudenter til en forskerkarriere og doktorgradsstudier. De nye emnene i mikroøkonomi og makroøkonomi kom i gang allerede høsten 2009, og metodekurset våren 2010. Emnene ser ut til å fungere etter hensikten.

Vi ønsker også å styrke oppfølgingen av masterstudentenes arbeid med masteroppgaven ved å tildele veileder og kreve prosjektskisse tidligere i studiet.

Økonomisk institutt er emneleverandør til flere andre studieprogrammer. Dette samarbeidet ble videreutviklet i 2009. Den viktigste enkelthendelsen var kanskje at Økonomisk institutt overtar ansvaret for ECON1500 - Innføring i samfunnsøkonomi for realister f.o.m. våren 2010. Emnet er obligatorisk i bachelorprogrammet i Matematikk og økonomi ved Mat. Nat. - fakultetet. I den forbindelse vil vi få en sterkere interaksjon mellom studenter ved dette programmet og studentene på disiplinprogrammene i samfunnsøkonomi.

Arbeidet med den periodiske programevalueringen av de fire studieprogrammene våre ble startet opp høsten 2009. Den eksterne evalueringskomiteen vil komme med sin rapport i mars 2010. Instituttet vil i løpet av 2010 vurdere sin oppfølging av komiteens anbefalinger om utvikling av studietilbudet vårt.